

TRANSARTEA. ARTE-PRAKTIKA KOLABORATZAILEAK, TEKNOLOGIA ERLAZIONALAK ETA PERFORMATIBITATE SOZIALA

Tesiaren egilea: Saioa Olmo Alonso

Unibertsitatea: Euskal Herriko Unibertsitatea (UPV/EHU)

Saila: Arte eta Teknologia Saila

Tesi-zuzendaria: M. Concepción Elorza Ibáñez de Gauna

Tesiaren laburpena:

TRANSARTEA prozesu parte-hartzaile eta kolaboratzaileen bidez sortutako arte-proiektu erlazionaleri buruzko ikerketa bat da, eta proiektu horiek gertatzen diren testuinguruetan transformazioak eta trukeak sortzeko gaitasunaz ere bai. Ikerketa arte-praktikatik eta gogoeta diskurtsibotik eginda dago, arte-kritikaren eta gizarte-zientzien teorien arteko bidegurutzean.

TRANSARTEA ikerketaren denboraldian zehar (2012-2018) erabili diren metodoak askotarikoak izan dira. Alde batetik, 2000 eta 2014 urteen artean egin ditugun arte-proiektu parte-hartzaile eta kolektiboak bildu ditugu, berezko sorkuntza artistikoaren senetik ikuspegia izateko. Bilduma hori izan da argitaratze-formatuan (*Biotracks* liburua) eta ikus-entzunezko sorrerakoa (*Hamaika urte dantzan* bideoa). Praktikatik, honelako proiektuak eta ekintza kolektibo eta parte-hartzaileak egin dira: *Transnazonala*, *Jokaera-koreografiak*, *Eraso!*, *Zu ez*, *Topa*, *Zure animoko mezua hemen*, *Eromekanika*, *Participation on Trial*, *Teknologia bigunak (performancea)*, *-rekin jolasean*, *Globosonda*, *Marrualdia* eta *Geroa Xuxurlaka*. Proiektu horien bidez espermentatu dugu talde-dinamikekin, taldean rol-banaketarekin, zeregin-esleipenarekin, pareen arteko kolaborazioarekin, partaidetza konplizearekin, partaidetza behartuarekin, ekintza zuzenarekin, ekintza ikusezinekin, hautemate arduragabearekin, komunikabideen erabilerarekin, komunikazio-kodeekin, espazio-antolakuntzekin...

Maila diskurtsiboan, arreta ipini da bira sozial eta etnografikoaren inguruan, ikusleriaren politiketan, parte-hartzearen gradientean, egiletasuneko forma bestelakoetan, artearen autonomian eta heteronomian, artearen bidezko emantzipazio eta alienazioan, eta arte-praktika ugaritarako erabilgarria (edo ez-erabilgarria) izateko desioan, beste kontu batzuen artean. Psikologia sozialaren eremuan, kontuan hartu ditugu alorraren teoria, transakzioaren analisia, psikodrama, talde operatiboaren metodoa, transferentzia eta kontratransferentziei buruzko teoria psikoanalitikoak, objektu-harremanak eta objektu trantsizionalak. Soziologian, *habitus*-en ideian eta mikro-makro erlazioetan jarri dugu interesa. Antropologian, dohainaren entsegua,

artearen agentziari buruzko digresioa eta aktore-sarearen teoria kontsultatu ditugu. Diskurtso filosofiko feministek ere ikerketa elikatu dute, kokatutako ezagueraren, genero-performatibitatearen, identitatearen ulergarritasunaren eta ekonomia feministaren inguruan.

Alde batetik, ikerketa honen emaitzak sortutako proiektu artistikoak berak dira, diskurtsoen eta kontsultatutako teorioren eraginpean (transakzioak, transferentziak, trantsizioak, portaerak, komunikazioa eta antolaketak jokoan ipini dituzten formatu artistikoak). Beste alde batetik, emaitzak ere badira dokumentuan zehar aurkeztutako hausnarketak, arteetan egiteko logiken eta ikertzeko modu partikularren eraginpean (formek, intuizioek, nahiek, afektuek, gatazkek... gidatuz). Hasierako hipotesiak planteatzen zuen prozesu parte-hartzaile eta kolaboratzaileak egokiak direla testuinguru zehatzen eragin zuzenak bilatzen dituzten arte-proiektuetarako, eta hipotesi hori argudiatuta eta ñabartuta geratu da dokumentuan zehar. Halaber, teknologia bigunen kontzepturako hurbilketa egin da, eta arte-proiektu parte-hartzaileen mekanikak eta estrategiak atera dira kasu zehatzetan. Erlazioetako teknologia berrien lehen konpilazio bat egin dugu, bere estatu hasiberria gorabehera, proiektu artistikoetarako, ikerketetarako eta tailerretarako erreminta-kutxa bezala balio dezan.